Feministisk ekonomi

Riksdagsvalet 2014

Feministiskt initiativ

Innehåll

Grundprincipen för en feministisk ekonomi är en rättvis och hållbar värld	3
Vår syn på ekonomi	3
En rättvis och hållbar arbetsmarknad	4
Rättvisa och etiska pensioner	6
Avskaffa orättvisa subventioner	7
Skatt på kapital och rikedom – för jämlikhet	8
Styr och beskatta finanssektorn	8
Upprusta välfärden	9
Kultur	10
Likvärdig skola	10
En ny syn på säkerhet	11
Hållbarhet – en biobaserad samhällsekonomi	13
Avslutningsvis	15
Sammanfattning	16

Grundprincipen för en feministisk ekonomi är en rättvis och hållbar värld

Feministiskt initiativs utgångspunkt är att mänskliga rättigheter, ekologisk och social hållbarhet ska gå före ekonomiska intressen. Jämlikhet är en grundläggande förutsättning för en rättvis och hållbar samhällsutveckling. En hållbar värld kräver att vi arbetar aktivt mot alla former av diskriminering och ändrar vårt ekonomiska tillväxttänkande och samhällets resursfördelning. Ekonomi är ett verktyg för att skapa värdiga villkor för alla och inte ett mål i sig.

Människor ska färdas väl genom livet. Denna syn på välfärd ställer vi mot den arbetslinje som syftar till att disciplinera människor till arbete för arbetets skull, oavsett innehåll, mening och nytta och med ohållbar stress och utslitning som konsekvens.

Välfärdslinjen syftar istället till delaktighet, solidaritet och att ge oss utrymme att genom kultur och möten utvecklas som människor. Vi ser välfärden inte som ett skyddsnät utan som ett verktyg för att bygga ett demokratiskt, rättvist och hållbart samhälle.

Vår syn på ekonomi

Strukturella problem kräver strukturella lösningar. En feministisk ekonomi är en ekonomi som använder det ekonomiska systemet för att skapa ett jämställt och hållbart samhälle. Det betyder att det är politiken som ska bestämma spelreglerna för marknaden. Vi vill utforma ekonomiska verktyg och strategier som tar hänsyn till sociala och ekologiska värden så att dessa blir en drivkraft för en rättvis och hållbar samhällsutveckling. I det perspektivet finns det tre ekonomiska redskap som är särskilt intressanta för att de direkt kan påverka såväl marknaden som den privata sfären och civilsamhället: statens budget (921 miljarder kr på utgiftssidan 2013), offentlig upphandling (omsätter ca 500 miljarder) och statliga bolag (nettoomsättning 400 miljarder 2013). Vi vill använda dessa verktyg för att skapa ett jämlikt, rättvist och hållbart samhälle. Feministisk ekonomisk politik handlar alltså inte i första hand om nya inkomster, utan om att använda de resurser som redan finns för att nå de mål vi sätter upp.

Jämställdhetspolitiska målen – ekonomin som medel

Riksdagen antog 2006 fyra jämställdhetspolitiska mål som nuvarande regering har misslyckats med att uppnå: en jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Vår ideologiska utgångspunkt är en antirasistisk och inkluderande feminism, som inte endast har jämställdhet mellan män och kvinnor som mål utan syftar till jämlikhet och delaktighet för alla. Riksdagens jämställdhetsmål går att uppnå men det kräver att resurser frigörs och omfördelas. Några viktiga steg är att:

- höja skattenivån i samhället efter år av urholkning av skattebaserna;
- införa skatter och avgifter på finansmarknaden;
- öppna skatteparadisen så att skatter kan tas ut på de förmögenheter som gömts undan;
- ta bort orättvisa och skadliga subventioner.

Med dessa åtgärder får vi möjlighet att öka statens inkomster för att kunna ta större ansvar för social och ekologisk hållbarhet, i Sverige och i en värld präglad av djupa orättvisor. Brist på resurser är inte problemet. Istället handlar det om hur resurserna fördelas, om styrning och regelverk – och därför om politik.

Feministiskt initiativ har som parti utanför riksdagen inte resurser att göra beräkningar på alla reformer och vi har ingen skuggbudget. Nedan redogör vi dock för vilka omprioriteringar vi vill göra, var vi vill öka anslag och var vi ser att det finns resurser att ta av till detta.

En rättvis och hållbar arbetsmarknad

Ditt namn, kön eller utseende ska inte avgöra om du får jobbet eller inte. Sverige är det OECD-land med störst skillnad mellan andelen utrikesfödda och inrikesfödda som har jobb. Risken att som utrikesfödd och högutbildad sakna arbete eller ha ett arbete som en är överkvalificerad för är som störst i Sverige tillsammans med Grekland och Spanien. Diskrimineringen drabbar även utrikesfödda som har svensk högskoleexamen. Det är en enorm ekonomisk och social förlust för samhället när utbildningar och kunskap inte tas tillvara. Staten, kommuner och landsting har ett särskilt ansvar som arbetsgivare. Därför ska all

offentlig upphandling innehålla en antidiskrimineringsklausul. Sanktionsmöjligheter gentemot diskriminerande företag ska utvecklas och möjlighet till positiv särbehandling i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning och för rasifierade personer införas. Taket för lönebidrag ska höjas för personer med nedsatt arbetsförmåga. Redan när en arbetslös person arbetar tio procent uppstår en samhällsekonomisk vinst (enligt Handikappförbunden).

Jämställda löner

Den svenska jämställdhetspolitiken och den svenska lönebildningsmodellen har inte förmått komma tillrätta med de stora könsrelaterade orättvisorna inom arbetslivet. Feministiskt initiativ föreslår därför att Medlingsinstitutet ges direktiv att verka för jämställda löner. Hela arbetsgivarkollektivet föreslås dessutom att tillsammans med staten finansiera en jämställdhetsfond för att snabba på utvecklingen mot jämställda löner. Fonden finansieras via en höjd arbetsgivaravgift med en halv procentenhet och ett lika stort statligt tillskott, sammanlagt 14 miljarder.

Arbetstidsförkortning till sex timmars arbetsdag

De som har ett arbete arbetar ofta för mycket medan många aldrig får in en fot på arbetsmarknaden. Det betalda övertidsarbetet motsvarar 115 000 heltidsjobb och det obetalda ytterligare 25 000 jobb (enligt TCO). En arbetstidsförkortning skulle fördela arbetet jämnare och få fler människor i arbete.

En förkortad arbetsdag finansierar delvis sig själv (se ruta s.6): minskad personalomsättning, färre stressrelaterade sjukdomar och mindre utbrändhet och därmed minskad sjukfrånvaro innebär rena besparingar för arbetsgivaren, vilket ofta kan kopplas till ökad effektivitet i arbetet utan att stressen ökar i verksamheter där detta är möjligt. Samtidigt skapas fler jobb, vilket gör att fler kan försörja sig själva och betala skatt, samtidigt som vi får en välfärdsvinst som sprider sig i hela samhället.

Minskad arbetstid ska genomföras successivt under en tioårsperiod.

Arbetstidsförkortningens ekonomi

En arbetsgrupp inom Vänsterpartiet har räknat fram kostnaderna för en arbetstidsförkortning under den tid reformen genomförs, i vårt fall tio år. Tillväxten beräknas minska med 0,6 procentenheter per år, vilket leder till minskade skatteinkomster. Samtidigt uppstår ökade kostnader för nyanställningar i de verksamheter där effektiviseringar i tid inte är möjliga (ofta i vården, omsorgen och skolan). På inkomstsidan ökar skatteintäkter när fler människor arbetar och dessutom minskar kostnaderna för sjukskrivningar och socialbidrag.

Sammanlagt beräknas kostnaden för det offentliga bli 10-11 miljarder om året under övergångsperioden. Sedan förväntas tillväxten återta sin tidigare nivå.

En fråga som brukar dryftas i samband med arbetstidsförkortning är att vinsterna kan vara individuella eller samhälleliga, samtidigt som kostnaderna kan falla på företag och verksamheter. Men det är ingenting ovanligt att samhälleliga kostnader/intäkter avviker från privata, det åtgärdas med skatter och subventioner.

Rättvisa och etiska pensioner

Vi vill höja garantipensionen och reformera pensionssystemet för att inte missgynna dem som utfört obetalt omsorgsarbete eller invandrat i vuxen ålder. Att höja garantipensionen från dagens låga nivå (7 881 kr/mån för ensamstående) till fattigdomsgränsen (10 800kr/mån, 60 % av disponibel medianinkomst i Sverige) för de ca 100 000 pensionärer (därav 80 procent kvinnor) som enbart har garantipension kostar 3,5 miljarder kr, en i sammanhanget rimlig kostnad för att minska orättvisorna i pensionssystemet.

Direktiven till AP-fonderna måste skrivas om så att investeringarna sker med respekt för mänskliga rättigheter och miljö samt bidrar till internationella klimatmål; idag ska sådana mål först mötas i andra hand, efter det att avkastningen (oavsett varifrån den kommer) säkrats. Dessutom vill vi att pensionskapitalet används aktivt för att ställa om den svenska ekonomin mot hållbarhet och rättvisa.

Avskaffa orättvisa subventioner

Jobbskatteavdragen

Jobbskatteavdragen 1-4 har kostat 84 miljarder och gynnat dem som tjänar mest. Vi kan konstatera att ett betydande utrymme finns för reformer, om så bara en mindre del av dessa slopas.

Som ett första steg vill vi undersöka konsekvenserna av att jobbskatteavdragen fasas ut för inkomster över 30 000 kr i månaden. Det innebär i dagsläget att 8/10 kvinnor och 6/10 män behåller sina avdrag. Samhällets inkomster beräknas öka med upp till 20 miljarder kr (beroende på utfasningens konstruktion, 2012 års siffror).

RUT- och ROT-avdragen

Rot- och Rut-avdragen kostar staten ca 16,6 miljarder per år och subventionerar hög- och medelinkomsttagares konsumtion på bekostnad av otrygga anställningar för kvinnor och migrerade arbetare. Istället för att staten ska subventionera privatpersoners renovering av sina köpta bostäder vill vi subventionera byggande av billiga, miljövänliga och tillgängliga hyresrätter och en upprustning av miljonprogrammen. Rut-avdraget har även bidragit till att kommuners ekonomier urholkas när den kommunala omsorgen och servicen konkurrerats ut, vilket bidrar till att exempelvis RUT-avdraget numera blivit många äldres enda möjlighet att få fönstren tvättade och mattorna skakade. Omställningen kommer därför att ta tid och behöver göras på ett långsiktigt sätt. RUT-avdraget för läxhjälp är av samma anledning en orättvis subvention som endast vissa familjer har råd med. Alla barn ska ha lika rätt till läxhjälp inom ramen för den ordinarie skolverksamheten.

Sänkt arbetsgivaravgift för unga och sänkt restaurangmoms

Arbetsgivaravgiften för unga har ökat ungas sysselsättning med ca två procent men kostat uppemot tio miljarder kronor (IFAU). Den sänkta restaurangmomsen har kostat staten 1,35 miljoner kronor per nytt jobb i branschen, en ökning med ca 4 procent (ca 4 000 nya jobb på 100 000 helårsjobb (Konjunkturinstitutet, SCB). Vi menar att dessa ökade kostnader per arbete hade varit en bättre investering i skola, vård och omsorg. Att återställa dessa subventioner skulle ge upp till 14 respektive 5 miljarder kronor brutto i ökade skatteinkomster, sammanlagt 19 miljarder (2013).

Skatt på kapital och rikedom – för jämlikhet

Alliansregeringen har tagit bort en rad skatter som syftade till att utjämna klyftorna mellan den som har och den som inte har, mellan män och kvinnor, mellan utrikesfödda och inrikesfödda. Detta är en medvetet orättvis politik som lett till att omfördelningseffekten i det svenska skattesystemet halverats på tio år, 1998-2008. Idag har Sverige de minst omfördelande skatterna (inkomstskatt, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt) av alla jämförbara EU-länder.

Vi vill göra skattesystemet progressivt igen för att därmed utjämna klyftorna och återställa skatter som tidigare bidragit till en stark statsbudget. Vi vill:

- se över hur en ny förmögenhetsskatt ska se ut;
- se över hur en ny arvsskatt och gåvoskatt kan se ut;
- förändra fastighetsskatten så att den i första hand riktar sig mot hus med högt taxeringsvärde och med skydd för fastighetsägare med låga inkomster;

Bolagsskatt

Bolagsskatten har på fem år sänkts från 28 % 2008 till dagens 22 %. Sverige ligger nu betydligt lägre än OECD-genomsnittet som 2013 var 25,3 %, och även något under EU-genomsnittet på 22,8 %. En höjning här är önskvärd.

Styr och beskatta finanssektorn

Vi vill se skärpta regleringar av finanssektorn med krav på bankernas reserver som varierar efter konjunkturcykeln (högre i uppsving, lägre i nedgång). Vi vill också se skärpta gränser för bonus och en bonus som beräknas över en konjunkturcykel så att inte spekulativa vinster premieras. Vi vill också se en ökad roll för den offentliga sektorn i finansvärlden, som ett minimum en prisdämpande och konkurrenshöjande institution för konsumtionskrediter och bostadslån (som SBAB).

Skatteparadis

Ta hem skatt på miljarderna i skatteparadisen, inför land-för-land rapportering, ta bort kravet på misstanke om brott för tillgång till information. Kan enligt Skatteverket ge åtminstone 46 miljarder kronor i skatteintäkter per år.

Skatt på finanssektorn

Inför skatt på finanssektorn, utvidga EU:s skatt till att också gälla valutahandel. En skatt av den typ som 11 EU-länder redan bestämt sig för (däribland Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien) ger enligt EU-kommissionen 0,4-0,5 procent av BNP, för Sveriges del 14-18 miljarder kronor.

Upprusta välfärden

Det är de kvinnodominerade yrkena som bär upp välfärden inom skola, vård, omsorg och socialtjänst och ändå är det där som arbetsmiljön är som sämst, arbetsbelastningen högst och lönen lägst. I takt med Alliansens nedmontering av den offentligt finansierade välfärden har också dessa yrkesgruppers arbetssituation förvärrats. Nedskärningar och inskränkningar i socialförsäkringarna och försörjningsstödet må ha gett statskassan inkomster på kort sikt men bidragit till ökad ohälsa bland de drabbade och därmed till ökade kostnader på lång sikt för statskassan. Det förebyggande och långsiktigt hållbara välfärdsarbetet är därför av största vikt. En solidariskt finansierad generell välfärd är grunden i att bygga ett jämlikt och demokratiskt samhälle där befolkningen mår bra och kan färdas väl genom livet, oavsett vad som händer på vägen.

Inom vård- och omsorgssektorn behöver ca 180 000 personer rekryteras fram till 2019 (SKL). En uppvärdering av dessa yrken är därför inte bara av betydelse för dagens personal och deras lön och framtida pensioner, utan också för att nya generationer ska vilja utbilda sig till dessa yrken. Vi vill prioritera:

- stopp för vinstuttag i skola, vård och omsorg. Våra gemensamt inbetalda skattepengar ska gå till vår gemensamma välfärd.
- ökad bemanning inom vård och omsorg
- rätt till heltid, stopp för delade turer, stapling av visstidsanställningar och otrygga anställningar, kollektivavtal för alla
- nivån i flera av våra socialförsäkringar har legat stilla i över tio år. Höjning av underhållsstödet till 2000 kronor i månaden, höjning av lägstanivån i föräldraförsäkringen till 300 kronor per dag, sänkt avgift och höjt tak i a-kassan, samt höjning av försörjningsstödet till nivåer som motsvarar rimliga levnadsomkostnader är våra förslag.

- att stärka rätten till personlig assistans och andra insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktions-hindrade, LSS. De senaste årens inskränkningar har lett till att personer med funktionsnedsättning inte längre kan arbeta, vara föräldrar eller delta i samhällslivet i samma utsträckning.

Samlad social försäkring

Vi vill även tillsätta en utredning med uppdraget att presentera förslag om hur ekonomisk grundtrygghet skapas genom en miniminivå som omfattar alla och där A-kassa, sjukförsäkring och socialtjänstens ekonomiska bistånd samverkar. Ingen ska falla mellan stolarna i trygghetssystemen. Utredningen bör söka lösningar på hur en sådan reform kan utformas utan att det innebär en försvagning av fackföreningarna.

Kultur

Vill vi ha ett jämställt och demokratiskt samhälle, fritt från diskriminering, våld och exploatering, måste vi ha ett fritt och framåtblickande kulturliv som hjälper oss att odla vår empati och vår fantasi så att vi aldrig upphör att tänka självständigt. Kulturen genomsyrar alla de övriga politikområdena. Kulturens offentligt finansierade institutioner ska målmedvetet arbeta internt och externt för ett jämställt innehåll och utbud samt aktivt arbeta för att ge röst och delaktighet åt marginaliserade grupper och uttryck. Men vi vill också göra kulturen mer tillgänglig utanför insitutionerna, så att fler får ta del av och skapa kultur i sin vardag. Vi vill prioritera:

- öka tillgången på kulturens öppna arenor och mötesplatser såsom ateljéer, verkstäder, replokaler, scener, caféer, mötesplatser och gallerier.
- subventionerad och utbyggd kulturskola för barn och ungdomar
- fri entré till museer
- möjlighet för professionella kulturutövare till skattebefriad inkomst upp till 100 000 kronor per år.

Likvärdig skola

Vi vill också att skattepengar som går till skolan ska användas för att förbättra skolorna, istället för att tas ut som vinst av de

som äger skolan. Under 2012, berättar Lärarnas tidning, tog landets största friskolekoncern Academedia ut 190 miljoner ur skolpengen, vilket blir i snitt 6 300 kronor i överskott för varje elev. Dessa vinster skulle kunna finansiera exempelvis 400 nya lärare. Friskolekoncerner i allmänhet har en högre lönsamhet än näringslivet i genomsnitt, ändå tjänar friskoleanställda gymnasielärare 1 700 kronor mindre än kommunanställda. Det är uppenbart att vinstuttag har konsekvenser för kvalitet och att våra skattepengar felprioriteras.

Vi vill se en gemensam och jämlik skola med elevens behov i centrum. För att uppnå detta ska skolan åter bli statlig och resurser ska satsas på arbete mot diskriminering och trakasserier och på upprustning av elevhälsa, demokratistöd och barnrätt. Vi vill prioritera:

- höjda lärarlöner
- kompetensutveckling för all skolpersonal i normkritik, genus och antirasism
- maxtak och minskade grupper i förskolan, skolan och fritidshem
- skolans lokaler och metoder ska göras tillgängliga för alla elever
- kuratorer i förskolan
- barnomsorg på obekväm arbetstid
- lokala ombud med kunskap om barnrätt och antidiskriminering i grund- och gymnasieskolan.

En ny syn på säkerhet

Mäns våld är ett samhällsproblem i flera dimensioner med stora samhällsekonomiska kostnader – det handlar om ett flertal miljarder årligen enbart för rättssystemet. Utöver det har tiotusentals av kvinnors sjukskrivningar varje år konstaterats vara direkt relaterade till utsatthet för våld. Våldet har så många svårberäknade indirekta kostnader, inte minst för de hundratusentals barn som upplever våld i sin familj. Hatbrott motiverade av rasism eller homo- och transfobi är andra typer av säkerhetsproblem som orsakar individer och i förlängningen samhället personliga såväl som ekonomiska kostnader. Feministiskt initiativ vill lyfta fram våldet från att enbart ses som ett socialt problem eller folkhälsoproblem, till att även erkännas som demokratiproblem och framförallt säkerhetsproblem. Vi kräver genomgripande förändringar och omprioriteringar och vill, som FN har uppmanat

sina medlemsstater, dramatiskt kapa i militärbudgeten och istället investera i våldsförebyggande arbete.

Investera mot våld

Nuvarande försvarsbudget uppgår till 42 miljarder. En stor del av dessa medel går till subvention av vapenproduktion, i avtal som inte kan brytas omgående. Vi vill börja med att banta försvaret med 10 miljarder. Vi föreslår att av dessa 10 miljarder från försvaret satsa minst 5 miljarder på våldsförebyggande, skydd och behandlande insatser för både utsatta och förövare. Det gäller

- statligt grundstöd till kvinnojourer och andra verksamheter med skyddat boende
- ökade resurser till psykiatri och kriminalvård (gäller även krigs- och tortyrskadade)
- ökade projektanslag för ideella organisationer som inte har skyddade boenden (tjejjourer, killjourer, brottsofferjourer, arbete mot rasism och hatbrott) men som arbetar med stöd till våldsutsatta och/eller förebyggande arbete
- kompetensutveckling och personalresurser till socialtjänst och rättsväsende.

Avskaffa vapenexporten

Vapenexport bidrar inte till ökad säkerhet utan tvärtom till ökad spänning, våld och miljöförstöring. Vi ser vapenexport som oförenligt med en feministisk syn på samhälle och ekonomi. Den måste således avvecklas och ställas om till civil produktion.

Öppna gränserna

Vår vision är en värld med öppna gränser och frihet för människor att röra sig och bosätta sig var de vill. Vi vill se ett ökat flyktingmottagande och förbättrat stöd till asylsökande. Vi vill att Sverige påbörjar en utredning med syfte att förbereda för ett successivt öppnande av landets gränser.

Demokratistöd och mänskliga rättigheter

FN har nyligen för andra gången gjort en samlad bedömning av läget för de mänskliga rättigheterna i Sverige inom ramen för den så kallade UPR-processen (Universal Periodic Review) och omdömena är inte särskilt goda. Fi tar allvarligt på den uppkom-

na kritiken och vill satsa på och stärka arbetet med demokrati och mänskliga rättigheter genom att

- göra FN:s barnkonvention till lag och stärka barns rättigheter i praktiken
- inrätta en oberoende MR-institution med uppdrag att främja, skydda och bevaka arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige
- intensifiera arbetet mot hatbrott. 72 procent av hatbrotten 2012 hade främlingsfientligt eller rasistiskt motiv och bara 6 procent av anmälningarna ledde till åtal. Inkludera funktionshinder och könsuttryck som grund för hatbrott. Det krävs kompetensutveckling om hatbrott i hela rättsväsendet och särskilda hatbrottsenheter i hela landet.

Hållbarhet – en biobaserad samhällsekonomi

Att ekonomin är en del av samhället och samhället en del av naturen, är nog inte en föreställning som är svår att omfatta – ändå är det inte på detta sätt som samspelet mellan ekonomi, samhälle och natur brukar framställas i beskrivningar av ”hållbar utveckling”. En förutsättning för vårt perspektiv på ekonomi är att det är förenligt med de krav ekosystemen ställer på ekonomi och samhälle: vi måste befinna oss inom ramarna för vad de naturliga kretsloppen klarar av, nationellt och globalt. Det gäller såväl hur mycket resurser vi tar i anspråk som hur mycket avfall vi producerar. Det gäller dessutom det ansvar vi måste ta för den exploatering av arbetskraft och naturresurser som sker för vår konsumtion.

Klimatet är en av vår tids ödesfrågor. Vårt energisystem måste därför bygga på förnybar energi – sol, vind, vatten och biomassa. Sverige måste, liksom många andra länder redan gjort, ta fram en strategi för en biobaserad samhällsekonomi - i syfte att fasa ut den fossila energi, skapa nya jobb och bidra till en hållbar ekologisk utveckling.

Ett miljöanpassat skattesystem

Idag uppfyller vi knappt två av de 16 riksdagens antagna miljömål för Sverige. Feministiskt initiativ vill miljöanpassa skattesystemet, vilket innebär höjda skatter och avgifter på energi

och resursanvändning, samt ha en strikt tillämpning av att det är den som förorenar som också ansvarar och betalar (Polluter Pays Principle). Vi vill höja miljöskatter och räknar med ökade inkomster på 17 miljarder från koldioxid- och flygskatt samt skatt på lastbilstransporter (Miljöpartiets siffror).

När vi talar om ekologisk hållbarhet måste vi ta ett steg till, här som på alla andra områden där klyftor döljs bakom genomsnitt: exempelvis kör män oftare bil och äter mer kött. Båda står för en stor del av växthusgasutsläppen och har en tung miljöbelastning. Vi vill därför införa skatt på växthusgaser från mat, i syfte att minska köttkonsumtionen. Denna skatt ska ta hänsyn till växthusgasutsläpp från varornas hela livscykel. Vi vill också se över eventuella skärpningar av de befintliga miljöskatterna, till exempel energi, drivmedel, svavel, fordon och vägtullar, samt utreda ytterligare miljöskatter.

När vi i Riksdagen kommer att lägga ett skarpt förslag tar vi hänsyn till den klimat- och miljöbelastning som olika sorters kött medför, mer utsläpp av växthusgaser ska beskattas hårdare. Intäkterna från klimatskatterna vill vi satsa på att subventionera bättre alternativ, dvs. mat med mindre klimat- och miljöbelastning, så att matpriserna totalt inte behöver höjas. Andra satsningar vi vill göra är en upprustning av tågtrafiken och järnvägarna, subventionerade tågbiljetter och subventionerad eller gratis och tillgänglig kollektivtrafik. Gratis kollektivtrafik skulle kosta 15 miljarder kronor. Det är samma storleksordning som Rot- och Rut-subventionerna.

Ett räkneexempel. Klimatskatt på kött

Den totala konsumtionen av gris- och nötkött i Sverige per år är 385 000 ton, eller ca 40 kg per person. Kilopriset är ca 100 kronor. Lägger vi på 10 kronor i skatt på varje kg som konsumeras får vi 3,9 miljarder kr extra till statskassan.

Avslutningsvis

Det är inte brist på resurser, utan brist på kloka och ansvarsfulla prioriteringar som är problemet i dagens samhällsekonomi. Genom våra förslag tar vi inte bara ansvar för välfärden och människors välbefinnande utan för det ekonomiska systemets konsekvenser för människor, djur och natur. Varje procentenhets höjning av skatteuttaget ger 36 miljarder kronor. Vi kan före valet inte ge besked om hur mycket vi vill höja eller sänka inom varje post utan nöjer oss med beskedet att vi ser goda möjligheter till finansiering av starkare välfärd, kultur, hållbarhet, demokratiutveckling och verklig säkerhet.

Dessutom vill vi betona att avgörande styrfel i dagens ekonomi kan rättas till utan att det kostar en krona. Vi har redan nämnt Medlingsinstitutet och AP-fonderna som måste få nya mandat så att de bidrar till jämställdhet respektive långsiktigt hållbar utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Ett liknande resonemang kan tillämpas på Riksbanken som idag har inflationsmålet som högsta prioritet medan sysselsättningen och samhällsutvecklingen blir en sekundär fråga. En ombytt prioriteringsordning kommer att få positiva effekter genom hela samhället.

Politik begränsas inte i första hand av budget utan av vilka prioriteringar som görs. Därför menar vi vad vi säger: En annan värld är möjlig!

Sammanfattning

Förslag på intäkter	Effekt
Vi vill se över en höjning av skatteuttaget	Varje procentenhets höjning av skatteuttaget ger 36 miljarder kronor. Skatteuttaget idag är 44,5 %; 2000 var det 51,5 %: skillnaden är 219 miljarder (2013).
Inför skatt på finanssektorn	EU:s nivå på transaktionsskatten ger 14-18 miljarder kr (2013).
Transparens i skatteparadisen	Idag undanhålls enligt Skatteverket minst 46 miljarder kr i årlig skatteinkomst.
Miljöanpassa skattesystemet	Höj skatter på energi, resursanvändning och koldioxidutsläpp ger ca 17 miljarder kr. En miljöskatt på kött om 10 kr/kg ger ytterligare 3,9 miljarder kr.
Avskaffa Rot- och Rut-avdrag	Ger ca 17 miljarder kr brutto (2013).
Ta bort sänkt arbetsgivaravgift för unga och ta bort sänkt restaurangmoms	Ger 14 respektive 5 miljarder kr brutto i ökade inkomster (2013).
Minskade anslag till konventionellt försvar	10 miljarder kr.
Höj arbetsgivaravgiften med 0,5 procentenheter	7 miljarder kr.
Fasa ut jobbskatteavdrag för inkomster över 30 000 kr.	Cirka 20 miljarder kr.

Förslag på åtgärder/politik	Kostnad
Nya uppdrag för Riksbanken, AP-fonderna och Medlingsinstitutet	0 kr
Kortad arbetsdag	Till del självfinansierande, nettokostnad 11-12 miljarder kr under övergångsperioden (10 år).
Jämställdhetsfond för jämställda arbetsgivare	14 miljarder kr.
Höjd garantipensionen för 100 000 människor (därav 80 % kvinnor) till fattigdomsgränsen	3,5 miljarder kr.
Gratis kollektivtrafik (långsiktigt mål)	15 miljarder kr.
Våldsförebyggande, skydd och behandlande insatser för både utsatta och förövare.	5 miljarder kr.

Feministiskt initiativ

Box 498

101 29 Stockholm

info@feministisktinitiativ.se

Feministiskt initiativ